

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorum Concionatorumque Instructiones

Borromeo, Carlo

Coloniae, 1587

VD16 B 6753

Concionatoris officium in instituendis fidelibus ad sanctissimum
Sacramentorum vsum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51263](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51263)

Epulas illas sumptuosas, & comediationes immoderatas, à frugalitate Christiana alienas, omnis intemperantiæ, impudiciæ, libidinis, aliorumque vitiorum illecebras, arguet, increpabit, atque planè dissuadebit.

Omnem aleam, omnemque eius generis ludum, vnde iurgiis, furto, maledictis, ac aliis malis, maleficijsque quasi fores aperiantur, grauitè obiurgabit, atque exigitabit.

Eorum peccatum insectabitur, qui edoc suas, quasi ludum aleatorium exponunt.

Multorum otiosam vitam, ac voluptariam, ita facilè peccatis expositam reprehendet quàm sæpissimè.

Concionatoris officium in instituendis fidelibus ad sanctissimum Sacramentorum vsum.

Quidnam cōcionato-
ri in doctri-
na de Bap-
tismo ob-
seruandū,
& populo
inculcanda-
dum.

CVM autè nihil possit esse populo Christiano vtilius, quam scientia, & rectus vsus Sacramentorum: quàm religiosè, quàm piè, quàm humiliter ad illa accedendum sit, accuratè docebit.

De Baptismo cùm loquetur, cetera cùm exposuerit, quæ ex Catechismo Romano sapienter præscripta sunt, tum in eo versabitur, vt deprauatum vitæ morem fidelium

Num exagitet: qui, contrà, quàm in Baptifmo fponderint, viuant, & carni, & mundo, pompifque eius, & Sathanę, atque illius operibus: Deo autem mortui fint: & quàm laboriofa putent, quæ Dei funt; quàm rurfus facilia, quæ mundi, quæ carnis, quæ Sathanę. Quo in genere omnẽ concionis fuę vim concionator adhibebit.

Neque præterea omittet, compatres docere, ac monere, quàm folliciti effe debeant, vt quos in Baptifmo fufceperunt, fidei Christianę rudimentis, fanctarum virtutum officijs, quibus ad falutem via munatur, rectè inftituant.

De Confirmationis Sacramento cõcio- Conciona-
nem inftituet: in qua diuina illa dona cùm tor quidnã
commemorauerit, quæ Deus illis imparti- populo
tur, qui ritè, fanctęque hoc Sacramentum lufferere
fufcipiunt: tum oftendet, quàm follicitè, debeat, de
quantaque religiofi animi præparatione Confirmæ
fideles ad id fufcipiendum conuenire de- tionis Sa-
beant. cramento.

Exponet item, ad quæ vfui fint, ea Spiritus fancti munera.

Arguet, qui negligẽtes fint ac planè defides in ijs accipiendis.

Admonebit, & hortabitur ad illa rectè obeunda.

Monebit, vt qui ad hoc Sacramentum accedunt, in primis inftrecti fint fidei

Christianæ rudimentis, & virtutum Christianorum officijs.

Cohortatione item aget, vt, cùm hoc Sacramentum ministratur, & pro ijs, qui suscipiunt, & pro illis, qui eosdem adducunt, offeruntur, attentè, pieque orent.

Cætera præstabit ex præscripto literarum episcopaliū.

Pœnitentiæ
& Eucharistiæ Sacramenti frequentem vsum populo concionator proponet.

Pœnitentiæ, & sanctissimæ Eucharistiæ frequentiam esse fructuosissimam, & maxime commendandam, rationibus multis, & sacræ scripturæ testimonijs comprobabit.

Eam consuetudinem concionando inducere studebit, vt populus, si minus Dominico quoque die, saltem semel in singulis mensibus confiteatur, & sacram communionem sumat. At in Quadragesima, & in Aduentu, vt singulis diebus dominicis hoc faciat, id quod antiquæ fidelium pietatis est.

Quidnam de Ordinis Sacramenti concionatori frequentius docendum.

De Ordinis Sacramento cùm tēpus postulat, aget quàm diligentissimè.

Quo in genere cum cætera commemorabit, quæ multa Catechismi Romani literis prodita sunt, tum clericorum vitæ instituta, muneris sui partes, ac functiones.

Quàm ab omni labe puros eos esse oporteat.

Quàm à perturbationibus animi alienos.

Quàm

Quàm continentes, & quàm abstinentes
Quàm castissimis moribus præditos.

Quàm spiritualis vitæ studiosos.

Quàm omni virtutum exemplo præ-
stantes.

Quàm in primis charitatis, quæ semina-
rium omnium virtutum est, amantes.

Quàm diuini cultus zelo accensos.

Quàm salutis animarum cupidos, & ap-
petentes.

Quàm doctos, omnifque disciplinæ san-
ctæ peritos.

Quàm liberales eleemosynis dandis, qui
præsertim vberes fructus, ex Ecclesiasticis
prædijs capiunt.

Quàm hospitales item.

Quàm benignos salutaribus consilijs
dandis.

Quàm muscos, ac promptos in omni
spiritali dono, opereque misericordiæ.

Quàm valde diligentes, & sollicitos, in
ordinis sui functione.

Hæc omnia, longeque plura, prout in
Domino expedire viderit, piè, doctè, sapiè-
terque ita explicabit, vt populus accenda-
tur ad honorem, & obseruantiam, quã na-
uare præstareque ijs debent, qui Ecclesia-
sticis ordinibus adscripti sunt.

Quod argumenti genus nactus cõciona-
tor, fideles docebit officia erga clerum.

Ostendetque in primis quàm magnus honor tribuendus sit Episcopo, vt patri, vt Domino, vt pastori, vt spiritualium commodorum auctori, salutèque populi omni sollicitudine procuranti. Quam in sententiam multa dicet cum ex sacris litteris, tum ex sanctorum patrum documentis, ex doctrinaque præsertim beatissimi Põtificis, & martyris Clementis.

Eius præterea monitis, iussis, edictis, decretorum sanctionibus, quàm prompta voluntate, & obsequio parendum sit, sepe numero graũter docebit. Episcopo enim, inquit diuinus Ignatius martyr, subiecti estis, velut Domino. Nam ipse vigilat pro animabus vestris, vt qui rationem Deo redditurus sit.

Reueremini (alio loco scribit) Episcopũ sicut Christum, quemadmodũ nobis præceperunt Apostoli.

Episcopus enim typum Dei patris omnium gerit.

Sed hæc, & alia id generis concionator è fontibus hauriet diuinarum Ecclesiasticarumque litterarum.

Quanta sit sacerdotij dignitas, demonstrabit: qua reuerentia, quo honore populus eos prosequatur, qui sacerdotio initiati sunt.

Parochos præsertim, quàm valdè colat,
qui

qui curatores animarum sunt, qui pastores qui parentes spirituales, qui que paterna sollicitudine in populi salute, salutaribusque commodis euigilant.

Quàm grato propterea animo, quàm pia liberalitate, quàm libenter decimas, primitiæ sue, eis debitas soluat.

Quàm paratissima ad obediendum voluntate eorum, cohortationibus, monitis, præceptisque obtemperet.

Quàm frequenter, cum vsu venerit, eos videat, à quibus salutaria consilia petat.

Quàm sæpe, præsertim diebus dominicis festisque, ad parochialem Ecclesiã conueniat, ubi salutariter erudiatur ad omnem bene recteque agendi disciplinam.

Rursus concionando monebit parentes quàm diligentem educationem filijs adhibere debeant, quos ordini Ecclesiastico cestinant.

Parentes filios ordinandos bene educant.

Qua in re multa, quæ his temporibus necessaria sunt, tum ad parentum instructionem, tum ad filiorum recta in disciplina clericali educationem, illos commonefaciet grauitè, & accuratè.

Populum hortabitur, vt stans illis quatuor anni temporibus, & priuatim in suis quisque ædibus, & publicè in Ecclesia oret ad litanias conueniat, Deum precaturus pro ijs, qui ordinis Sacramento initiantur.

Populus pro ordinandis oret.

H 5

Ceto-

Ceteraque præstet, ex præscripto litterarum Episcopaliū.

Tractationem de Sacramento matrimonij quàm sæpissimè suscipiet; cū ad omnē licentiam prolapsa sit hominum libido.

Docebit illius Sacramenti vim, & sanctitatem.

Monebit, quàm religiosa præparatio idem sit ineundum.

Hortabitur Tobiaē exemplo ad orationem, ad ieiunium, tum ad confessionem, & communionem, antequam matrimonium conficiant.

Instruet in primis fideles, cur nubendū quo in genere multa differet de educatione filiorum.

Commonefaciet etiam, vt, antequam matrimonium contrahant, rectè discant, se filios esse, nempe parentibus obediētes esse, illisque se amorem, metum, obseruantiam & venerationem debitam præstare. Quo fiat, vt cū ex matrimonio liberos susceperint, rectè sancteque educant: alioquin contra faciat, inde & sibi, & alijs infesta proles existet.

Admonebit item, vt videant, cui nubāt: à Deo precentur, vt rectè nubant: ne tribulationem carnis, quā habituri sunt, habeāt ad perniciem, sed ad salutem: nam propriū donum Dei est, vxor bona, & prudens.

Vt in re tanta parentum consilium adhibeant: quod quamuis necessarium nõ fit, lex tamen naturalis humanaque suadet, & sacrarum litterarum exempla docent.

Vt considerent ætatem, & mores.

Vt pro dote magna virtutem putent.

Vt, qui se continere non possunt, melius esse doceat, vt nubant.

Alia multa speciatim admonebit, prout opportuna esse viderit.

Præcipuè verò in id incumbet, vt, si quæ morum corruptelæ, nuptijs celebrâdis, ex deprauato vsu adhibentur, radicitus extirpentur, præsertim saltationes, choreæ, cyathorum confractioes, vocum, à prophano gentilium more non abhorrentiũ, strepitus in vijs, plateisq̃ue, ac præterea fascinationes, veneficiaque in ijs impediendis.

De Sacramento quoque Extremæ vnctionis dicet accuratè, præsertim cùm de morte concionem habet.

Qua in tractatione fideles docebit, vt quando in febrim, morbúmue incidunt, ipsi statim tum confessionis, & sanctissimæ Eucharistię Sacramenta, tum hoc extreme vnctionis in tempore petant: & præsertim cùm integra mente sunt.

Docebit vim Sacramenti: ex qua cõsolationem illis inijciet: cùm viderint, nullum sibi remedium defuisse, quod mater

Ec-

Quid de
Sacramẽto
extremæ
vnctionis
docendum

124 CONCIONATORVM
Ecclesia adhibet ad filiorum salutem.

Ostendet religiosas preces, quæ in eo Sacramento peraguntur, salutariter prodesse. Et cetera multa adiunget ad sanctam spem excitandam.

*De virtutum officijs bonisque operibus
exponendis.*

SICUT autem in vitijs dissuadendis, atque exagitandis non modò vniuersè, sed speciatim singulas partes, vitiosasque actiones persequi concionator debet: ita virtutes, earumque præcipua officia, exponet non modò in vniuersum, sed sigillatim, ac diligenter.

Quare ad certas species descendet, quæ ad verum Dei cultum, quæque ad animarum salutem pertinent. Hocque diligentius, atque enucleatius præcepta, institutaque huius generis præcipua tradet, quo negligentius, his temporibus tractari solent.

Spiritalis vitæ partes, atque officia, quæ ex intima sanctissimorum virorum disciplina depromuntur, exponere studebit præclare, atque vsque ad eò accuratè, vt nullum spiritualis, sanctæque institutionis locum relinquat.

Quas virtutes sapius concionator commendare debeat.

Ad euangelica consilia amplectenda, ad perfectioris vitæ disciplinam suscipiendâ,